

EĞİTİM BİLİMİNE GİRİŞ DERSİNİN BİLİŞSEL ALAN HEDEFLERİNİN GERÇEKLEŞME DÜZEYİ

İlker KÖSTERELİOĞLU*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Eğitim Bilimine Giriş dersinin belirlenen bilişsel alan hedeflerinin öğrencilerin erişim düzeyine bakarak gerçekleşme düzeyini saptamak ve öneriler sunmaktır. Belirlenen alt problemlere ilişkin veri elde edebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan ve geliştirilen erişim testi Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AIBU) Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmeliği Bölümü 1. sınıfta öğrenim gören 96 öğrenciye uygulanmıştır. Geliştirilen erişim testi 2006-2007 öğretim yılında öntest ve sontest olarak güz döneminin başında ve güz döneminin sonunda olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Öntest ve sontest uygulamalarından elde edilen veriler SPSS 15.0 programında çözümlenmiş, aritmetik ortalama standart sapma, başarı yüzdesi ve t testi kullanılarak yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda; Eğitim Bilimine Giriş dersinin belirlenen bilişsel alana ait hedeflerin 0.70 oranında gerçekleşmiş olduğu saptanmıştır. Bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyini ölçmeye yönelik hazırlanan erişim testinin öntest ve sontest uygulamaları arasında sontest lehine anlamlı bir fark olduğu, öğrencilerin sontest puanlarında öğrencilerin 1. ve 2. öğretimde öğrenimlerine devam etme durumuna göre öğrenciler arasındaki farkın anlamlı olmadığı, Eğitim Bilimine Giriş dersine devam eden kız ve erkek öğrencilerin Eğitim Bilimine Giriş dersi erişim testinden aldıkları puanlar arasında cinsiyet açısından anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak; Eğitim Bilimine Giriş dersi programının çeşitli ünitelere ayrılarak her ünite sonunda biçimlendirme ve yetiştirmeye dönük değerlendirme yapılmak suretiyle öğrenme eksiklikleri giderilebilir. Ayrıca üniversitede bu dersi okutan öğretim elemanlarının görüşleri alınarak dersin hedeflerine ulaşılabilmesi yönündeki önerileri nitel olarak yapılacak bir çalışma ile ortaya konulması yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Program değerlendirme, Eğitim Bilimine Giriş Dersi

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the achievement level of the Introduction to the Educational Science Course which is lectured at Abant İzzet Baysal University at Primary School Teaching Department first grade by examining students' acquisition level and to put forward some suggestions. The achievement test, which was prepared and developed by the researcher to obtain the necessary data for the subproblems of the study were answered by the first year students of Abant İzzet Baysal University Primary School Teaching Department both at the beginning and at the end of Fall semester of 2006-2007. The data obtained from pre and posttests applications were analyzed by means of SPSS 15.00 program and their mean and standart deviation scores, the percent of success, and t

* Yazılar İlköğretim Okulu, Mudurnu / Bolu

test were used to interpret the data. Having analyzed the data collected, the followings could be considered as the results the study: The results of this study indicated that 0.70 of cognitive domain objectives of Introduction to Educational Science Courses were achieved. Mean while a significant difference was found in favour of posttest achievement scores of students when pretest and posttest applications of the achievement test is concerned. When type of education is concerned, no significant difference was found and when the gender is concerned, no significant difference was found between the pretest and posttest achievement scores of the students from the Introduction to Educational Sciences Course. According to findings from the research, learning gaps could be closed by dividing the content of the course, Introduction to Education Science, into units and conducting formative evaluations after all those units. In addition, it proposed that, a qualitative research could be conducted to define teaching staffs', who has been teaching this course, proposal in order to reach goals of the course by defining their opinions

Keywords: Curriculum Evaluation, Introduction the Educational Science Course.

1. GİRİŞ

İnsanlar, yaşamları boyunca içinde yaşadıkları toplumların beklentileri yönünde topluma ait bireylerini belli amaçlar doğrultusunda yetiştirmeyi hedeflemişlerdir. Zamanla insanların yetiştirilmesi işi bir meslek alanı olarak gelişmiş ve eski çağlardan günümüze kadar geçen sürede öğretmenlik mesleği ve öğretmen eğitimi önem kazanarak süregelmiştir.

Eğitimin hedefleri ne kadar iyi saptanırsa saptansın, eğitim-öğretim programları bireysel ve toplumsal gereksinimleri karşılamaya dönük olursa olsun, fiziksel mekânlar günün koşullarına uygun araç gereçlerle donatılsa bile nitelikli insan gücü yetiştirmek için yeterli olamayacağını ifade eden Dönmezer (2000:667) "Bunları en iyi bir biçimde kullanacak nitelikli öğretmene gereksinim vardır." sözüyle öğretmen eğitimi ve öğretmenlik mesleğinin önemini vurgulamaktadır.

Günümüzde özellikle de bilişim ve teknoloji çağında, bilimsel ve kalkınma süreci içerisinde bulunan bir ülkenin ihtiyacı olan insan gücünün sağlanmasında eğitim sisteminin etkin bir rolü olduğunu düşünen Çoban (1998:84)'a göre eğitim sisteminde gerçekleştirilmesi düşünülen her türlü ileriye dönük düzenleme ve değişim, çocuk, ergen ve yetişkin kişilik gelişiminde önemli rolü olan öğretmen faktörüne ve onun niteliklerine bağlı bulunmakla birlikte, iyi bir eğitim sisteminin göstergelerini öğretmen eğitimi ve öğretmenin mesleki formasyonuna bağlı olduğunu düşünmektedir.

Ülkemizde de öğretmenin eğitimine verilen önemin artmakta olup öğretmen eğitimi Yükseköğretim Kurumlarına bağlı Eğitim Fakültelerinde yapılmaktadır. Bu bağlamda, Eğitim Fakülteleri kendilerini yapılandırarak ve

eğitim programlarını sürekli güncelleyerek istendik bilgi, beceri ve kültüre sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi arzulanmaktadır.

Öğretmenliğin meslek olarak kabul edilmesi ile birlikte bu mesleği öğreten, öğretmenlik bilgisi dersleri de bu yönde değerini arttırmaktadır. Öğretmenlik mesleğini kazandıran zorunlu derslerden biri de “Eğitim Bilimine Giriş” dersidir. Eğitim Bilimine Giriş dersinin içeriği ve ana konularının amacı; eğitim hakkında genel bir bilgi vermek, eğitimin iskeletini tanıtmak, diğer bilimlerle olan ilişkisini açıklamak ve genel bir eğitim görüşü kazandırmaktır (Çelikkaya,1999:5).

Eğitim Bilimine Giriş dersi öğretmen yetiştiren kurumların tamamında okutulan, Eğitim Fakültesi anlayışına ve öğretmenlik mesleğine dair temel bilgilerin verildiği bir derstir. Erginer (2006:50), “öğrencilerin bu dersi kavramaları ile, onların üst sınıflardaki meslek bilgisi derslerine daha kolay uyum sağlayabileceğini düşünmektedir.” Eğitim fakültelerinde eğitim gören öğrenciler için böyle bir dersin ilk yıl ve ilk yarıyla koyulmuş olması, dersin temel beceriler kazandırması açısından önemli olduğunun bir göstergesidir.

Yüksek Öğretim Kurumu Öğretmen Yetiştirme Programları incelendiğinde “kur tanımı” denilen çerçeve programlarının bulunduğu görülmektedir. Bu çerçeve programlarda, okutulması gereken derslerin ve bu derslerin içeriğinde yer alan konuların kısa bir özeti yer almaktadır (Arslan,1998:138). Eğitim Bilimine Giriş dersinin Yüksek Öğretim Kurumu kur tanımlaması incelendiğinde, dersin içeriğinde eğitim ile ilgili kavramlar, öğretmenliği meslek olarak seçmeyi düşünen öğrencilere meslekleri ile ilgili temel kavramların kavratılması, öğretmenlik mesleğinin özellikleri, gelişimi, öğretmenliğin toplumdaki rolü ile öğretmenin rollerinin kavratılması, öğretmen adaylarının Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamaları ve öğretmenlik mesleğinin gelişme koşulları hakkında bilgi sahibi olmaları, eğitim tarihinde belli başlı olgular hakkında bilgi kazanmaları, eğitimin ilgili olduğu disiplin alanlarını tanımak, eğitim örgütünün toplumsal yapının değişmesindeki rolünü kavratma ve eğitimin toplumsal değişimdeki rolü konularında bilgi sahibi olmasının amaçlandığı görülmektedir (YÖK,2006).

Erginer’e (2006:50) göre, “Eğitim Bilimine Giriş dersi değişik isimler altında öğretmen yetiştiren kurumların programlarında sürekli yer almıştır.” Zaman zaman Eğitime Giriş, Öğretmenlik Mesleğine Giriş olarak anılsa da bu derslerin içerikleri birbirleriyle benzerlik gösterdiğini belirtmektedir.

Öğrencilerin Eğitim Bilimine Giriş dersine ait belirlenen hedeflere erişip erişmediği onların öğretmen olarak yetiştirilmesinde genel kültür, alan

bilgisi ve pedagojik formasyon düzeyleriyle yakından ilgilidir. Erden (1998:15)'e göre eğitim programları; programın amaçlarını gerçekleştirmek üzere düzenlenmiş hedefler, kapsam, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinden oluşan bir sistemdir. Bu sistemin çalışıp çalışmadığına karar vermenin en kolay yolunun erişime bakarak yapılan değerlendirme ile anlaşılacağını belirtmektedir

Programı oluşturan ilk öge olan hedefler; “genel anlamıyla varılmak istenen nokta olarak tanımlanabilir” (Sönmez,2004:21). Ertürk (1994:25) hedefi; “bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar yoluyla kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği ve davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan bir özellik” olarak tanımlamaktadır. Abella (1994:40) ise hedefi, program özellikleri dokümanının can damarı olarak belirterek “programın gerçekte neyi başarması gerektiği olarak açıklamaktadır.”

Erişime ağırlık vererek bir program tasarısının ürününü değerlendirmek için, programın ürünü olan öğrenci davranışlarındaki değişmelerin, biri programa girişinde, biri de programın çıkışında olmak üzere iki kez ölçülmesi gerekmektedir. Erden (1998:21), erişime bakarak değerlendirmede programın süreç boyutunun genellikle kara kutu olarak düşünüldüğünü ifade eder ve öğrencilerin giriş davranışları ile çıkış davranışları arasında hedefler doğrultusunda meydana gelen farka bakıldığını belirtmektedir. Bu fark anlamlı ve istenilen nitelik ve nicelikte ise programın etkili olduğuna karar verilebileceğini belirtmektedir.

Eğitim programlarının etkililiğine dair literatürde birçok çalışma mevcuttur Çelik ve Önal (1999), Öztürk (2000), Güler (1997), Bilen (1975), Ural (1980). Yapılacak olan bu çalışmalar ışığında öğretmen adaylarının başarı durumları ve eksik yönlerinin belirlenmesiyle alınacak önlemler ile daha donanımlı birer öğretmen olarak yetişmelerinde etkili olacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, öğrenci erişimine bakarak Eğitim Bilimine Giriş dersinin belirlenen bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyi hakkında karara varmaktır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1-Eğitim Bilimine Giriş Dersinin bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyi nedir?

2-Eğitim Bilimine Giriş Dersi Bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyini ölçmeye yönelik hazırlanan eriş testinin ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3- Öğrencilerin sontest puanları;

a) Cinsiyete göre,

b) Birinci ve ikinci öğretime devam etmekte olma durumuna göre değişmekte midir?

1.2. Araştırma Modeli

Eğitim Bilimine Giriş dersinin bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma bir “program değerlendirme” araştırmasıdır. Bu çalışmada tek grup öntest -sontest modeli kullanılmıştır. Karasar (2005: 96)'a göre tek grup öntest-sontest modelinde geliş güzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişken uygulanır. Deneme öncesi ve sonrasında ölçmeler elde edilir.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2006–2007 öğretim yılının birinci döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. sınıfında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın evreni 1. öğretimde öğrenim gören 40 kız, 25 erkek ve 2. öğretimde öğrenim gören 50 kız, 12 erkek olmak üzere n=127 öğrenciden oluşmaktadır. Evrenin tümüne ulaşılma imkânı olduğundan ayrıca bir örneklem alınmamıştır. Ancak; öntest sontest uygulaması sırasında devamsız olan öğrencilerin ve başarı testini boş bırakan öğrencilerin değerlendirme dışında bırakılması nedeniyle araştırma n=96 öğrenci ile yürütülmüştür.

2.2. Kullanılan Ölçme Aracı

Araştırmada Eğitim Bilimine Giriş dersi programının erişye bakarak yapılan değerlendirilmesinde, dersin belirlenen bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyini belirlemeye yönelik “eriş testi” hazırlanmıştır. Bu veri toplama aracının geliştirilme süreci aşağıda belirtilen sıra ile gerçekleştirilmiştir.

Eriş testi hazırlanmadan önce araştırmacı tarafından Yüksek Öğretim Kurumu'nun (YÖK) ders ile ilgili kur tanımı incelenerek hangi konuların ders içeriğini oluşturduğu belirlenmiş ve Eğitim Bilimine Giriş, Öğretmenlik Mesleğine Giriş ve Program Değerlendirme ile ilgili (literatürde yapılan ça-

lışmalar, başarı testi nasıl hazırlanır vb.) yayın ve araştırmalar incelenmiştir. YÖK tarafından verilen ilgili kur tanımlaması ve dersin içeriği dikkatle incelenmiş ve bu inceleme sonucuna göre araştırmacının alt problemlerini test edebilmek için hazırlanacak veri toplama aracına esas olacak şekilde belirtke tablosu oluşturulmuştur. Belirlenen hedefleri ölçmeye yönelik 65 adet soru maddesinden oluşan çoktan seçmeli eriş testisi hazırlanmıştır ve iki uzman görüşü doğrultusunda düzeltmeler yapılarak son şekli elde edilmiştir. Eriş testi, Eğitim Fakültesi'nde sınıf öğretmenliği birinci sınıfta öğrenim gören 36 ve sınıf öğretmenliği ikinci sınıfta öğrenim gören ve birinci sınıfta Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersini almış 40 olmak üzere toplam 76 öğrenciye uygulanmıştır. Bu deneme uygulamasında elde edilen verilerden yararlanılarak soruların madde analizleri yapılmıştır. Bu analiz sonucunda gerekli madde düzeltme çalışmaları da yapılarak 45 madde seçilmiş ve araştırmada kullanılacak Eğitim Bilimine Giriş Eriş Testi elde edilmiştir. Madde seçimi yapılırken araştırmacı tarafından belirtke tablosu göz önünde bulundurulmuş, geniş yetenek sınırları arasında ayırıcı olmasını sağlayabilmek için, test maddeleri çeşitli güçlüklerde ve ortalama güçlüğü $P=0.50$ civarında olanlardan oluşturulmuş ve madde ayırıcılık güçlerinin 0.30 'dan yüksek olmasına dikkat edilmiştir. Testin ortalama güçlüğü 0.54 olarak ve ITEMANW istatistik programında hesaplanan güvenilirlik katsayısının $\alpha=0.74$ olduğu gözlenmiştir. Eğitim Bilimine Giriş dersi için belirlenen 33 hedef için eriş testinde 45 soru yer almaktadır. Eriş testinde yer alan sorular belirtke tablosuna göre hazırlanmış olup bazı hedefler bir soru ile ölçülürken, bazı hedeflerin ölçülmesinde iki ya da üç soruya yer verilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Eğitime Bilimine Giriş dersinin bilişsel alan hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirlemek amacıyla belirlenen alt problemlere göre aşağıda belirtilen istatistiksel işlemler iki farklı istatistiksel programa aktararak analizleri yapılmıştır.

Eğitim Bilimine Giriş dersinin bilişsel alan hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirlemek amacıyla her hedefi ölçmeye yarayan maddenin başarı yüzdesi hesaplanmıştır. Başarı yüzdesi maddeyi doğru cevaplayanların toplam cevaplayıcı sayısına bölünerek bulunmuş (madde güçlük endeksi) ve bulunan değer tam öğrenme için temel alınan 0.75 düzeyinde yorumlanmıştır.

Eriş testinin öntest puanları ile sontest puanları arasında farkın anlamlı olup olmadığı, öğrencilerin sontest puanlarının, cinsiyete göre değişip değişmediği ve öğrencilerin sontest puanlarının, 1. ve 2. öğretime göre değişip değişmediğini belirlemek için t-testinden yararlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Tablo 1: Öğrencilerin Kişisel Değişkenlere İlişkin Bulguları

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kız	69	0.72
	Erkek	27	0.28
	Toplam	96	100
Öğretim Türü	1. öğretim	49	0.51
	2. öğretim	47	0.49
	Toplam	96	100

Tablo 1 incelendiğinde Eğitim Bilimine Giriş dersine devam eden öğrenciler cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde öğrencilerin n=69'unun (%72) kız, n=27'sinin (%28) erkek olduğu görülmektedir. Ayrıca Eğitim Bilimine Giriş dersine devam eden öğrenciler öğretim türü değişkeni açısından incelendiğinde öğrencilerin n=49'unun (%51) 1. öğretime devam ettikleri, n=47'sinin (%49) ise 2. öğretime devam ettikleri görülmektedir.

3.2. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Bu araştırmanın birinci alt problemini "Eğitim Bilimine Giriş Dersinin bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme düzeyi nedir?" oluşturmaktadır.

Hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin anlaşılabilmesi için geliştirilen eriş testini öğretimin başlangıcında (öntest) ve öğretimin bitiminde (sontest) olarak uygulanarak aradaki farka bakılmış ve son testte alınan başarı derecesi tam öğrenme için temel alınan başarı yüzdesi 0.75 düzeyinde karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 2: Eğitim Bilimine Giriş Dersi Bilişsel Alan Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öntest ve Sontest Yüzdeleri

Hedef	Hedef	Öntest Erişi Yüzdesi	Sontest Erişi Yüzdesi
1	Eğitimle ilgili temel kavramlar bilgisi	.30 .58	.77 .83
2	Eğitim çeşitleri ile ilgili sınıflamalar bilgisi	.28 .57	.80 .91
3	Eğitim biliminin öğrenmeyi sağlamada kullandığı yöntemler bilgisi	.34	.43
4	Eğitimin temel kavramları ile ilgili belli başlı özellikleri kestirebilme	.44	.81
5	Eğitimin tarihsel gelişimi ile ilgili olgular bilgisi	.09 .11	.12 .13
6	Eğitimin tarihsel gelişimi ile ilgili sınıflamalar bilgisi	.12	.78
7	Eğitimin temelleriyle ilgili kavramlar bilgisi	.28 .35	.77 .79
8	Eğitimin temelleriyle ilgili olgular bilgisi	.55	.82
9	Eğitimin temelleriyle ilgili aşamalı diziler bilgisi	.21	.14
10	Eğitimin temelleriyle ilgili sınıflamalar bilgisi	.13 .23 .31	.13 .60 .91
11	Eğitimin temelleriyle ilgili ilke ve genellemeler bilgisi	.52 .50 .10	.71 .77 .78
12	Eğitimin temelleriyle ilgili kuram bilgisi	.36	.52
13	Eğitimin temelleriyle ilgili belli başlı verileri istenilen anlatım biçimine çevirebilme	.58	.90
14	Eğitimin temelleriyle ilgili temel ilkeleri açıklayabilme	.36	.77
15	Eğitim biliminin kullandığı yöntemler bilgisi	.66	.93
16	Bilimsel yöntemin basamakları bilgisi	.13 .41	.79 .82
17	Eğitim biliminin veri toplamada kullandığı araç gereçler bilgisi	.13	.58
18	Eğitim biliminin kullandığı yöntemleri sınıflama bilgisi	.40	.56
19	Eğitim biliminin kullandığı yöntemlerle ilgili belli başlı ilkeler bilgisi	.55	.92

Tablo 2: Eğitim Bilimine Giriş Dersi Bilişsel Alan Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öntest ve Sontest Yüzdeleri (Devamı)

20	Eğitim biliminin kullandığı yöntemlerle ilgili temel ilkeleri açıklayabilme	.34	.43
21	Öğretmen yetiştirme ile ilgili olgular bilgisi	.19 .52 .27	.79 .93 .78
22	Öğretmen yetiştirme ile ilgili belli başlı tarihi olguların kronolojik sıra bilgisi	.23	.81
23	Öğretmen yetiştirme alanındaki uygulamalarla ilgili temel sınıflama bilgisi	.40	.77
24	Eğitimin işlevlerini sınıflama bilgisi	.25 .33	.81 .78
25	Eğitim biliminin işlevlerini yerine getirmesinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler bilgisi	.60	.93
26	Eğitimin işlevleriyle ilgili verilerin belli başlı özelliklerini kestirebilme	.32	.67
27	Öğretmenlik mesleği ile ilgili kavramlar bilgisi	.55	.90
28	Öğretmenlik mesleği ile ilgili belli başlı ölçütleri hatırlayabilme	.34	.82
29	Öğretmenlik mesleği ile ilgili belli başlı özellikleri kestirebilme	.40	.61
30	Eğitimin bakış açısıyla toplumsal değişme ve gelişme ile ilgili kavramların anlam bilgisi	.56	.83
31	Eğitimin bakış açısıyla toplumsal değişme ve gelişme ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme	.06	.78
32	Toplumsal değişme ve gelişme ile ilgili belli başlı ilkeler bilgisi	.57	.90
33	Toplumsal değişme ve gelişme ile ilgili belli başlı özellikleri kestirebilme	.42	.79

Elde edilen bu verilerden hareketle Eğitim Bilimine Giriş Dersi için belirlenen 33 hedefin tam öğrenme için belirlenen 0.75'lik öğrenme oranı temel alındığında 23'üne öğrenciler tarafından ulaşıldığı, 10 hedefe ise ulaşılamadığı görülmektedir. Eğitim Bilimine Giriş Dersinin belirlenen bilişsel hedeflerin gerçekleşme düzeyini gerçekleştiren hedef sayısını programın başlangıcındaki hedef sayısına oranlandığında, Eğitim Bilimine Giriş Dersine ait belirlenen bilişsel alan hedeflerin gerçekleşme düzeyinin 0.70 olduğu saptanmıştır.

3.3. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Bu çalışmanın ikinci alt problemini "Eğitim Bilimine Giriş Dersi bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme derecesini ölçmeye yönelik hazırlanan erişti testinin öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı farklılık var mı-

dır?" oluşturmaktadır. Öğrencilere uygulanan erişim testi 45 sorudan oluşmaktadır. Testin verileri her doğru cevap için 1 ve yanlış cevaplar için 0 şeklinde puanlanmıştır. Öğrencilerin testten alabilecekleri en yüksek puanın 45 puan olduğu düşünülerek bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 3'de sunulmaktadır.

Tablo 3: Eğitim Bilimine Giriş Dersi Öntest ve Sontest Ortalama Puanlarının t-testi Sonuçları

Erişim Testi	N	X	S	sd	t	P
Öntest	96	15,84	3,09	95	26,597	,000
Sontest	96	31,96	4,70			

Tablo 3 incelendiğinde, bu çalışmanın grubunu oluşturan öğrencilere Eğitim Bilimine Giriş dersinin başlangıcında uygulanan erişim testinden aldıkları puanların ortalamasının $X=15,84$, Eğitim Bilimine Giriş dersini tamamladıktan sonra uygulanan erişim testinden aldıkları puanların ortalamasının ise $X=31,96$ olduğu görülmektedir. Araştırmacı tarafından öntest ve sontest ortalama puanlarının t-testi ile karşılaştırılması sonucunda öğrencilerin Eğitim Bilimine Giriş dersi erişim testinden aldıkları puanlarda sontest lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır [$t=26,597$, $p<.01$].

3.4. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Bu araştırmanın üçüncü alt probleminin a maddesini "Öğrencilerin sontestten aldıkları puanlar, öğrencilerin cinsiyetlerine göre değişmekte midir?" oluşturmaktadır.

Tablo 4: Eğitim Bilimine Giriş Dersi Erişim Testi Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	sd	t	p
Kız	69	32,46	4,81	94	1,699	,093
Erkek	27	30,67	4,23			

Tablo 3 incelendiğinde, araştırma grubun giren erkek öğrencilerin erişim testinden aldıkları puanların ortalamasının $X=30,67$, kız öğrencilerin erişim testinden aldıkları puanların ortalamasının ise $X=32,46$ olduğu görülmektedir. Araştırmacı tarafından yapılan t-testi sonuçlarına göre, cinsiyete göre öğrenciler arasındaki bu farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır [$t=1,699$, $p>.05$].

Bu araştırmanın üçüncü alt probleminin b maddesini “Öğrencilerin sontest puanları, 1. ve 2. öğretimde öğrenim görme durumuna göre değişmekte midir?” oluşturmaktadır.

Tablo 5: Eğitim Bilimine Giriş Dersi Eriş Testi Sontest Puanlarının 1. ve 2. Öğretimde Öğrenim Görme Durumuna Göre t-testi Sonuçları

Öğrenim türü	N	X	S	sd	t	P
1. Öğretim	49	32,41	4,40	94	0,956	,342
2. Öğretim	47	31,49	5,00			

Tablo 5 incelendiğinde, 1. öğretimde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin eriş testinden aldıkları puanların ortalamasının $X=32.41$, 2. öğretimde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin eriş testinden aldıkları puanların ortalamasının ise $X=31.49$ olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonuçlarına göre, öğrencilerin 1. ve 2. öğretimde öğrenimlerine devam etme durumuna göre öğrenciler arasındaki bu farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır [$t=0,956$, $p>.05$].

4. Sonuç ve Öneriler

Eğitim Bilimine Giriş Dersi için belirlenen 33 hedefin tam öğrenme için belirlenen 0.75’lik öğrenme oranı temel alındığında gerçekleşme düzeyinin 0.70 olduğu saptanmıştır. Bilişsel alandaki bu başarı tam öğrenme için temel alınan 0.75’in altında kalmış olduğundan tam öğrenmenin gerçekleşmediği söylenebilir. Bu araştırmadan elde edilen bu bulgu ile Çelik ve Önal (1999), çalışmalarında öğrencilerin dersin belirlenen hedeflerini önemli ölçüde gerçekleştiremediklerini gözlemlemeleri, Öztürk (2000)’ün bilişsel alandaki eriş derecesini (%69), Güler (1997)’nin (%56), Bilen (1975)’nin (%60) ve Ural (1980)’in araştırmasında öğrencilerin erişlerinin (%50)’lik bir öğrenme düzeyini aşmadığını ve bu düzeyinde yeterli olmadığını belirtmelerine ilişkin elde edilen araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Bilişsel alandaki bu eriş düzeyine bakarak bu alandaki başarının daha üst seviyede gerçekleşmesinin gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Eğitim Bilimine Giriş Dersi bilişsel alan hedeflerinin gerçekleşme derecesini ölçmeye yönelik hazırlanan eriş testinin öntest puanları ile sontest puanlarının t-testi ile karşılaştırılması sonucunda öğrencilerin Eğitim Bilimine Giriş dersi eriş testinden aldıkları puanlarda sontest lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Elde edilen bu bulgu, genel olarak değerlendirildi-

ğinde dönem boyunca izlenen programın ve kullanılan ders yöntemlerinin öğrencilerin program çerçevesinde bilgi düzeylerini arttırmada etkili olduğunu ancak öğrencilerin sınavdaki erişim düzeylerinin yeterli bir öğrenmeyi kanıtlar ölçüde olmadığını göstermektedir. Öztürk (2000), Güler (1997), Yıldız (2000) ve Kayabaşı (1997) araştırmalarında öğrencilere programın bitiminde uyguladıkları sınavda elde edilen erişim derecelerinin sınavta nazaran sınav lehine anlamlı fark bulmaları açısından bu çalışmadan elde edilen bulguyu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin sınavdan aldıkları puanlar, öğrencilerin cinsiyetlerine göre incelendiğinde cinsiyete göre öğrenciler arasındaki erişim düzeyindeki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu bulguyu cinsiyet açısından öğrencilerin aynı programa tabi tutulmaları ve erkek ve kız öğrencilerin programa ilişkin algı düzeylerinin aynı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda konu alanı ile ilgili literatür incelendiğinde Candan (1990) ve Güven (2006)'in araştırmalarının sonuçlarının elde edilen bu bulguyu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin sınav puanları, 1. ve 2. öğretimde öğrenim görme durumuna göre değişmekte olup olmadığına yönelik yapılan t-testi sonuçlarına göre, öğrenciler arasındaki erişim düzeyindeki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bu bulguyu 1. ve 2. öğretimde öğrenim gören öğrencilerin de aynı programı almaları ve dolayısıyla aynı konuların işlenmesi nedeniyle programdan etkilenme düzeyleri arasında anlamlı fark çıkmaması sonucunu oluşturduğu söylenebilir.

Eğitim Bilimine Giriş dersine yönelik öğrencilerin erişim düzeyine bakarak Eğitim Bilimine Giriş dersinin yapılan değerlendirilmesinden elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. Öğrencilerin Eğitim Bilimine Giriş dersinin hedeflerine ulaşmaları ve başarılarının daha üst düzeylere çıkarılmasını sağlayacak çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda; dersin ünitelerden oluştuğunu düşünürsek her ünite sonunda öğrencilerin başarı durumlarını saptamaya ve süreç içerisinde öğrenme eksikliklerini belirlemelerine yönelik biçimlendirme ve yetiştirmeye dönük değerlendirme etkinlikleri yapılabilir.

2. Bu araştırma Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü ile sınırlandırılmıştır. Diğer üniversitelerin aynı bölümlerinde de buna

benzer program değerlendirme araştırmaları yapılarak diğer üniversiteler ile erişi dereceleri karşılaştırılabilir.

3. Evrenden seçilecek öğrenci örneklemi ve bu dersi veren öğretim elemanlarının görüşleri alınarak dersin hedeflerine ulaşılmasının nedenleri nitel bir çalışma ile araştırılabilir.

4. Öğrencilere araştırma ya da proje ödevleri verilerek dersin hedeflerini kazanmalarına yönelik yönlendirmeler yapılabilir.

5. Dersin hedefleri doğrultusunda öğrenciler yönlendirilerek işbirlikli öğrenme grupları oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- ABELLA, K. T.** (Çev. M. Barış). (1994). Başarılı Eğitim Programları. İz Yayınları, Ankara.
- ARSLAN, A.** (1998). "Öğretmen Formasyonunda Yeniden Yapılanma Sürece Endekli Formasyon" Milli Eğitim Dergisi,137, s.136-149, ANKARA.
- BİLEN, M.** (1975). "Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda Okutulmakta Olan Ev Yönetimi Dersinin Değerlendirilmesi" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- CANDAN, R.** (1990). "İlkokul Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi Derslerinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi" Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÇELİKKAYA, H.** (1999), Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Alfa yayınları, Ankara.
- ÇOBAN, A.** (1998). "21. Yüzyıla Girerken Öğretmen Eğitiminin Boyutları" Milli Eğitim Dergisi, 137, s.84-87, Ankara.
- ÇELİK, F. ve ÖNAL A. S.** (1999). "Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi," Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18.Denizli.
<http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr> (Erişim Tarihi: 15/02/2007)
- DÖNMEZER, İ.** (2000). "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanmasına Karşı Eleştirel Yaklaşım" II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, s.667-671.
- ERDEN, M.** (1998), Eğitimde Program Değerlendirme. Anı yayıncılık, Ankara.

- ERGİNER, A** (2006). "Eğitim Bilimine Giriş Dersi," İlköğretmen Eğitimci Dergisi, s.50-52, Ankara.
- ERTÜRK, S.** (1994), Eğitimde Program Geliştirme. Meteksan A.Ş. Ankara.
- GÜLER, T.** (1997). "Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinde Okutulan Çocuk Edebiyatı Dersi Programının Öğrenci Erişimine Etkisi Yönünden İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- GÜVEN, S.** (2006). "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Kazandırdığı Yeterlikler Yönünden Değerlendirilmesi" Türk Eğitim Dergisi, 4, 2.Ankara.
- KARASAR, N.** (2005), Bilisel Araştırma Teknikleri. Tekışık Yayınları. Ankara.
- KAYABAŞI, Y.** (1997). "Programlandırılmış, Dünya Bankası Eğitim Projesi ve Geleneksel Öğretime Göre Eğitim Gören Öğrencilerin Erişi ve Kalıcılık Düzeyleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.
- ÖZTÜRK, S.** (2000). "AİBÜ Fen Edebiyat Fakültesinde Okutulan Türk Dili I Dersi Programının Etkililiği" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- SÖNMEZ, V.** (2004). Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Anı Yayıncılık, Ankara.
- URAL, M.** (1980). "Kız Teknik yüksek Öğretmen Okulu Ölçme ve Değerlendirme Dersi Programının Değerlendirilmesi" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- YILDIZ, İ.** (2000). "Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Operatörlüğü ve Teknikerliği Bölümü, 1. Sınıfında Okutulan Bilgisayar Donanımı Dersinin Bilgisayar Destekli Eğitim Açısından Etkililiği" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- YÖK.** (2006). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm.2006 (Erişim Tarihi: 15/02/2007)